

Ketenmonitor Wvggz

Januari-september 2020

Uitgave: 22 februari 2021

Contact: ketenbureauwvggz@minvws.nl

Ketenmonitor Wvggz

Inleiding

De Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) is op 1 januari 2020 in werking getreden. De verplichte zorg aan mensen met een psychische stoornis wordt sinds die datum verleend op grond van de nieuwe wetgeving. Dat betekent onder meer dat er meer aandacht is voor de wensen en voorkeuren van betrokkene en dat de familie beter wordt betrokken. Waarbij de wet ook aangeeft dat verplichte zorg een uiterste middel is als een betrokkene een gevaar vormt voor zichzelf of iemand anders en dat verplichte zorg op maat wordt geleverd en zo snel mogelijk moet worden afgebouwd. De implementatie van de Wvggz wordt sinds 2016 ondersteund door een ketenprogramma waarin alle partners uit de keten samenwerken. Onder regie van het ketenprogramma zijn onder meer werkafspraken gemaakt over de uitvoering van de wet en de samenwerking in de regio's en is de gezamenlijke IV-opgave ter hand genomen. Daarnaast hebben de ketenpartijen behoefte aan inzicht in de uitvoering van de wet. Bijgaande keten-uitvoeringsmonitor voorziet in een kwantitatieve ondersteuning daarvan.

Deze cijfers hebben betrekking op (het proces van) het opleggen van machtigingen en maatregelen en gaan niet over de daadwerkelijk verleende verplichte zorg. Daarover rapporteren zorgaanbieders en de IGJ. De cijfers uit de ketenmonitor worden te zijner tijd ook gebruikt voor de wetsevaluatie die gepland is voor eind 2021.

Invloed overgangsfase

In verband met een gelijkmatigere verdeling van de werklast is gekozen voor een overgangperiode van een jaar van de Wet Bijzondere Opnemingen Ziekenhuizen (BOPZ, voorloper van de Wvggz en Wzd) naar de Wvggz. Zo kon een te hoge piek in juni 2020 te voorkomen worden. In juni zouden alle eerste nieuwe zorgmachtigingen tegelijk aflopen na een half jaar. Vóór het einde van 2020 moeten alle lopende BOPZ machtigingen zijn omgezet naar de Wvggz. Dit leidt (administratief) tot een hoger aantal machtigingen verdeeld over 2020.

De monitor is samengesteld op basis van bijdragen van de rechtspraak, de Vereniging Nederlandse gemeenten (VNG), de stichting patiëntenvertrouwenspersonen (StPVP), het openbaar ministerie (OM) en de Landelijke Stichting Familievertrouwenspersonen (LSFvp). De cijfers zijn voorlopig en kunnen nog enigszins worden bijgesteld.

Deze monitor betreft de maanden januari tot en met september 2020 en is als volgt ingedeeld:

1. Crisismaatregelen
2. Voortzettingen
3. Zorgmachtigingen.
4. Inzet Patiëntenvertrouwenspersoon
5. Inzet Familievertrouwenspersoon

1. Crisismaatregelen

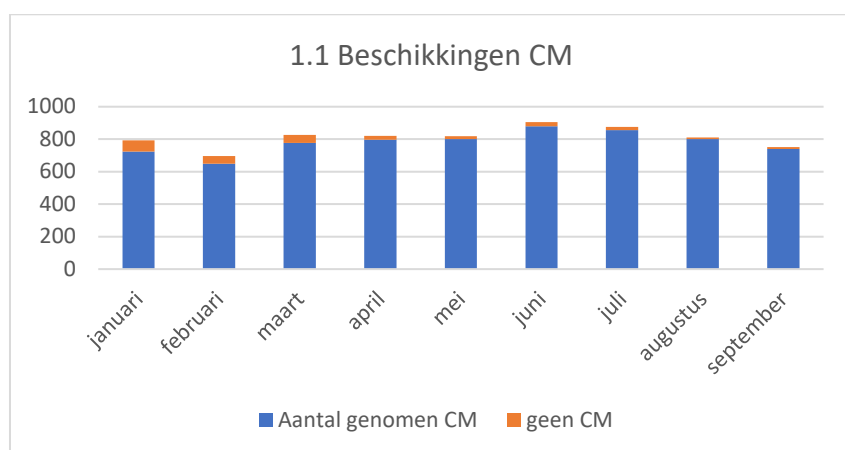
Een crisismaatregel kan worden genomen als het ernstige vermoeden bestaat dat het gedrag van een persoon onmiddellijk dreigend nadeel veroorzaakt als gevolg van een psychische stoornis. Een crisismaatregel wordt genomen door de burgemeester op basis van een medische verklaring van een psychiater, en ook heeft deze de mogelijkheid om de historie van machtigingen en maatregelen op te vragen. Daarbij krijgt de betrokkene de mogelijkheid om gehoord te worden. Een crisismaatregel duurt maximaal drie dagen.

In tabel 1.1 is weergegeven:

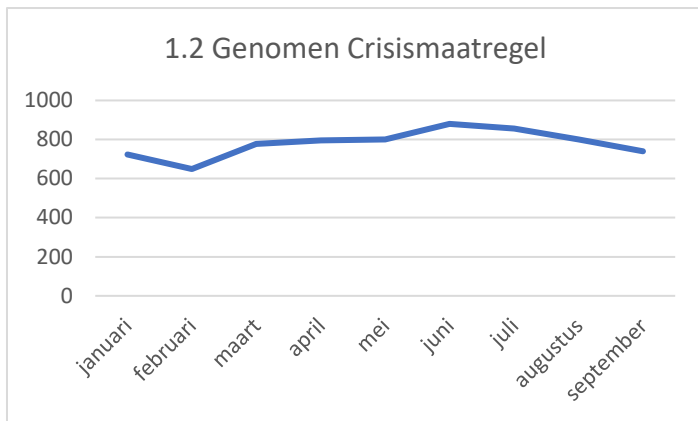
1. In de eerste kolom is het totaal aantal beschikkingen in het kader van de crisismaatregel weergegeven. Dit getal omvat alle beschikkingen, ook die waarbij geen crisismaatregel genomen is.
2. In het tweede kolom is het aantal beschikkingen opgenomen dat heeft geleid tot het nemen van een crisismaatregel.

Tabel 1.1 Beschikkingen CM¹

Periode 2020	1.Aantal beschikkingen CM	2.Waarvan genomen crisismaatregelen
januari	793	723
februari	696	649
maart	826	777
april	820	796
mei	818	800
juni	905	880
juli	876	856
augustus	811	801
september	752	739
Totaal	7297	7021

¹ Gegevens zijn verkregen vanuit VNG in oktober 2020. Kanttekening hierbij is dat enkele gemeenten bezwaar hebben gemaakt tegen aanlevering van gegevens. Deze zijn daarom niet meegenomen in de hierboven vermelde aantallen. De niet opgenomen gemeenten vormen echter een klein deel, waardoor de vermelde gegevens wel als afspiegeling van de trend gezien kunnen worden.

Toelichting

Het werkproces voor de crisismaatregel start voor de burgemeester met een medische verklaring die wordt aangeboden door de onafhankelijk psychiater. In de tabel is te zien dat in de maand juni meer beschikkingen CM zijn afgegeven ten opzichte van eerdere maanden. Ook in juli en augustus is het aantal CM relatief wat hoger. Dit komt overeen met het patroon (af te lezen aan de V-IBS) in eerdere jaren waar we ook zien dat in de zomer relatief veel V-IBS zijn afgegeven. Na de zomermaanden daalt het aantal weer.

Uit gegevens vanuit de gemeenten blijkt verder dat het overgrote deel van de crisismaatregelen wordt genomen op basis van een medische verklaring waarin de onafhankelijk psychiater oordeelt dat de psychische stoornis en risico op ernstig nadeel aanwezig is (een "positieve " medische verklaring). Drie keer is het voorgekomen dat de medische verklaring negatief was en toch een CM is afgegeven. En verder blijkt dat de burgemeester de CM 33 keer heeft afgewezen na een positieve medische verklaring.

Het is niet mogelijk een vergelijking te maken tussen het aantal crisismaatregelen en het aantal IBS-en onder de BOPZ in eerdere jaren omdat deze gegevens onder de BOPZ niet beschikbaar waren. Meer inzicht komt beschikbaar als er langere tijd cijfers verzameld worden. Wel is een vergelijking mogelijk tussen Voortzettingen IBS en CM (zie hoofdstuk 2).

Informatieverstrekking: politie- en justitiële gegevens en historisch overzicht

In voorbereiding op een crisismaatregel kan de burgemeester een historisch overzicht van machtigingen en maatregelen opvragen bij de officier van justitie en de psychiater kan politie- en justitiële gegevens opvragen. In de onderstaande tabel is weergegeven hoe vaak dit in de afgelopen maanden is voorgekomen. Deze aantallen zijn afgezet tegen het totaal aantal beschikkingen, en zo is te zien in welk deel van de beschikkingen deze gegevens zijn opgevraagd (kolom 2 en 4).

Tabel 1.2 Informatieverstrekking vanuit OM aan burgemeester en psychiater. ²

	1.Aanvraag informatieverstrekking burgemeester	2.% Aanvraag van BM t.o.v. aantal beschikkingen CM	3.Aanvraag informatieverstrekking psychiater	4.% Aanvraag van psychiater t.o.v. aantal beschikkingen CM
Januari	90	11%	93	12%
Februari	81	12%	100	14%
Maart	59	7%	65	8%
April	75	9%	111	14%
Mei	64	8%	126	15%
Juni	69	8%	120	13%
Juli	55	6%	108	12%
Augustus	82	10%	109	13%
September	35	5%	63	8%
Totaal	610	8%	895	12%

Horen van de betrokkene

Volgens de wet dient de burgemeester de betrokkene, zo mogelijk, in de gelegenheid te stellen om gehoord te worden. Om een goed beeld te kunnen geven van het aantal beschikkingen dat is afgegeven ten opzichte van het aantal betrokkenen dat daadwerkelijk is gehoord, wordt de procentuele verhouding weergegeven in kolom 4 van tabel 1.3.

Tabel 1.3 Het horen ³

1. Aantal beschikkingen CM tot en met september 2020	2. Poging(en) om te horen (aantal betrokkenen in staat bevonden om gehoord te worden)	3. Aantal betrokkenen dat is gehoord	4. % Verhouding aantal betrokkenen dat gehoord is ten opzichte van totaal aantal beschikkingen
7297	4618	3432	47 %

Toelichting

Het horen vindt plaats nadat de psychiater een betrokkene heeft onderzocht voor de medische verklaring. Naar aanleiding van dat onderzoek kan de psychiater aangeven of de betrokkene in staat is om gehoord te worden. Als betrokkene in staat is om gehoord te worden, wordt er een poging (indien nodig meerdere pogingen) gedaan om te horen (kolom 2 in tabel 1.3). Gezien de omstandigheden waar in betrokkene zich bevindt is het echter niet in alle gevallen mogelijk betrokkene daadwerkelijk te horen. Te zien is dat in de periode tot en met september bijna de helft van de betrokkenen gehoord is.

² Gegevens uit kolom 1 en 3 zijn verkregen vanuit het OM in oktober 2020. Voor de procentuele verhouding is het aantal afgegeven beschikkingen afkomstig vanuit de VNG gebruikt.

³ Gegevens zijn in oktober 2020 verkregen vanuit VNG. Kanttekening hierbij is dat enkele gemeenten bezwaar hebben gemaakt tegen aanlevering van gegevens. Deze zijn daarom niet meegenomen in de hierboven vermelde aantallen. De niet opgenomen gemeenten vormen echter een klein deel, waardoor de vermelde gegevens wel als afspiegeling van de trend gezien kunnen worden.

2. Voortzettingen

Een voortzetting van een crisismaatregel (VCM) wordt aangevraagd door een officier van justitie als met de crisismaatregel het risico op ernstig nadeel voor betrokkene zelf of een ander nog niet voldoende is afgewend en er langer dan drie dagen verplichte zorg nodig is.

Om een beeld te kunnen vormen van de aantallen worden deze afgezet tegen gegevens van de BOPZ uit 2018 en 2019 van januari tot en met september. In de BOPZ was er geen sprake van een crisismaatregel maar was er sprake van een In Bewaring Stelling (IBS). Deze had betrekking op mensen met een psychiatrische stoornis (nu: Wvggz) en op mensen met een psychogeriatrische aandoening of verstandelijke beperking (nu: Wet zorg en dwang (Wzd)). Om getalsmatig een compleet beeld te vormen en een vergelijking met de BOPZ mogelijk te maken is ook het aantal voortzettingen wegens de Wet Zorg en Dwang (VIBS Wzd) opgenomen. Deze zijn slechts opgenomen om een vergelijking met de aantallen uit de BOPZ compleet te maken, de Wzd wordt niet betrokken in de analyse.

In tabel 2.1 is weergegeven:

1. Het aantal Voortzettingen IBS (VIBS) 2018, in kolom 1.
2. Het aantal Voortzettingen IBS (VIBS) 2019, in kolom 2
3. Het aantal Voorzettingen 2020 van BOPZ, Wvggz en Wzd tezamen in kolom 3.
4. Het aantal Voortzettingen IBS (VIBS) onder de BOPZ 2020 in kolom 4.
5. Het aantal Voortzettingen CM (VCM) onder de Wvggz 2020, in kolom 5.
6. Het aantal afgegeven Voortzettingen IBS (VIBS) onder de Wzd 2020 in kolom 6.

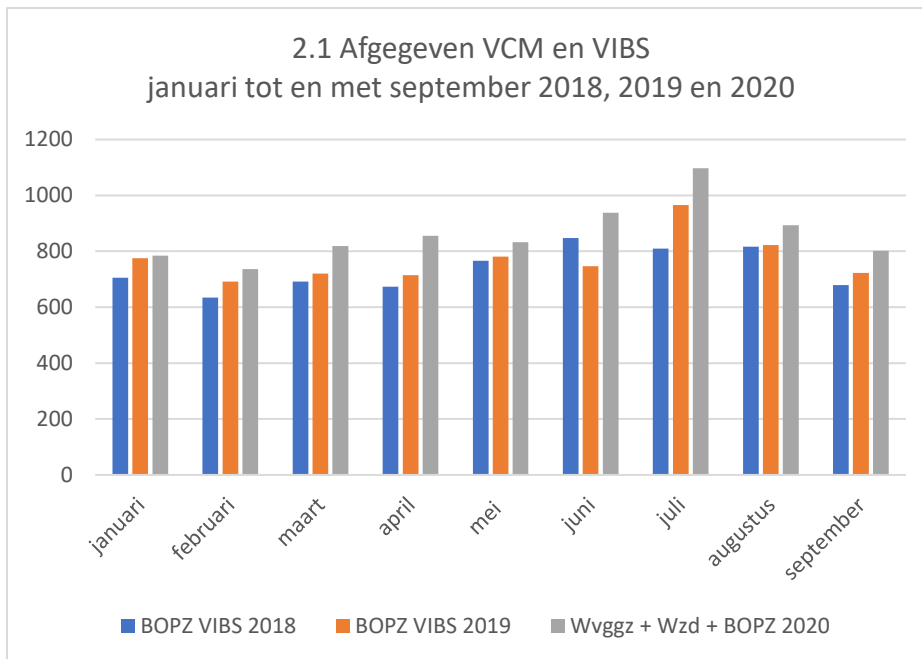
Tabel 2.1 voortzettingen maatregelen

	1.BOPZ VIBS 2018	2.BOPZ VIBS 2019	3.Wvggz + Wzd + BOPZ 2020	4.BOPZ VIBS 2020	5.Wvggz VCM 2020	6.Wzd VIBS 2020
januari	705	775	784	340 ⁴	390 ⁵	56
februari	635	692	736	19	635	82
maart	692	720	815 ⁶	<5	707	110
april	674	715	855	<5	739	114
mei	766	781	833	0	730	103
juni	848	747	938	0	835	103
juli	810	966	1097	0	977	120
augustus	817	822	893	0	772	121
september	679	723	802	0	688	114
totaal	6.626	6.941	7.753	365	6.473	923

⁴ Afgerond op 5-tal

⁵ Afgerond op 5-tal

⁶ Afgerond op 5-tal

Toelichting

In tabel 2.1 is te zien dat het totaal aantal voortzettingen tot en met september 2020 hoger ligt dan in de voorgaande jaren tot en met september. Het verschil heeft waarschijnlijk te maken met het overgangsjaar naar de Wvvggz (en Wzd).

Het was voorzien dat het in begin 2020 niet altijd mogelijk was om een aansluitende zorgmachtiging af te geven op het moment dat een voortzetting IBS/CM afloopt. Daarvoor was de voorbereidingstijd vanaf 1 januari te kort. Dan was de terugvaloptie om een nieuwe crisismaatregel met aansluitend een voortzetting af te geven. Deze procedure is korter, en de betrokkene kan dan toch de zorg krijgen die nodig is. Verder hebben de aanpassingen aan de corona-maatregelen en achterstand in enkele OM-arrondissementen ervoor gezorgd dat een beroep op een CM en Voortzetting vaker nodig was. Het is nog niet mogelijk om te concluderen of het hogere aantal voortzettingen structureel is. Daarvoor zijn cijfers over meer jaren nodig dan alleen het overgangsjaar.

Crisismaatregel en voortzettingen CM

Een officier van justitie start de voorbereiding voor een voortzetting crisismaatregel en dient het verzoekschrift in bij de rechter als deze van oordeel is dat hiervoor een grondslag is.

In tabel 2.2 is weergegeven:

1. Het aantal CM dat door de burgemeester genomen is, in kolom 1.
2. Het aantal in voorbereiding genomen verzoeken voor voortzetting CM, in kolom 2
3. Het aantal verzoekschriften dat bij de rechter ingediend is ten behoeve van een voortgezette CM, in kolom 3.
4. Het aantal Voortzettingen CM (VCM), in kolom 4.
5. Het percentage van de CM dat is voortgezet, in kolom 5.

Tabel 2.2 Crisismaatregel en voortzetting CM ⁷

	1.Aantal genomen CM	2.In voorbereiding genomen verzoeken voortzetting CM	3. Bij rechter ingediende verzoekschriften voortzetting CM	4.Afgegeven VCM	5.% verhouding tussen afgegeven CM en VCM
Januari	723	742	732	389	52%
Februari	649	661	664	635	95%
Maart	777	796	788	707	89%
April	796	805	805	739	90%
Mei	800	808	795	730	88%
Juni	880	930	935	835	94%
Juli	856	897	896	977	114%
Augustus	801	838	835	772	95%
September	739	744	744	688	93%
Totaal	7021	7221	7194	6472	92%

In tabel 2.2 is te zien dat het aantal voortzettingen dat voorgelegd is aan de rechter bijna even hoog is als het aantal in voorbereiding genomen voortzettingen bij het OM. Dit is volgens verwachting, gezien de snelheid waarmee dit moet plaatsvinden. In juni en juli is het aantal voortzettingen hoger geweest dan in andere maanden.

In kolom 5 is te zien is dat een ruim deel van de crisismaatregelen wordt voortgezet. Dit percentage schommelt rond de 90%, ná de maand januari waarin nog sprake was van voortzettingen IBS. Met een uitschieter naar 114 % in de maand juli. Een percentage bóven de 100 % kan verklaard worden door overloop uit de maand juni (voorzettingen van CM die eind juni genomen zijn waarvan in juli de voortzettingen wordt toegewezen) en doordat niet alle gemeenten hun CM opgeven (klein percentage van de gemeenten).

⁷ Gegevens in kolom 1 zijn verkregen vanuit VNG, gegevens in kolom 2 en 3 zijn verkregen vanuit het OM en gegevens in kolom 4 zijn verkregen vanuit de rechtspraak in oktober 2020.

3. BOPZ- en Wvggz- machtigingen

Om een beeld te kunnen vormen van de aantallen van januari tot en met september worden deze afgezet tegen BOPZ-gegevens uit 2018 en 2019 van januari tot en met september. Om een vergelijking met de BOPZ mogelijk te maken is ook het aantal Wzd machtigingen van januari tot en met september opgenomen. Deze zijn slechts opgenomen om een vergelijking van de aantallen compleet te maken, de Wzd wordt niet betrokken in de analyse.

In tabel 3.1 is weergegeven:

1. Aantal afgegeven BOPZ machtigingen van 2018 , in kolom 1.
2. Aantal afgegeven BOPZ machtigingen van 2019, in kolom 2.
3. Om een vergelijking te kunnen maken met voorgaande jaren zijn de aantallen machtigingen 2020 (BOPZ, Wvggz en Wzd) opgeteld in kolom 3.
4. Het aantal afgegeven BOPZ machtigingen 2020⁸, in kolom 4.
5. Het aantal afgegeven Wvggz machtigingen (ZM) 2020⁹, in kolom 5.
6. Het aantal afgegeven Wzd machtigingen (RM) 2020, in kolom 6.

Tabel 3.1 Machtigingen¹⁰

	1.BOPZ machtigingen 2018	2.BOPZ machtigingen 2019	3.Wvggz + Wzd + BOPZ 2020 ¹¹	4.BOPZ machtiginge n 2020	5.Wvggz ZM 2020	6.Wzd RM 2020
Januari	1607	1639	1577	1544	25 ¹²	12
Februari	1425	1598	816	480 ¹³	216	124
Maart	1542	1580	1064	145 ¹⁴	670	257
April	1372	1749	1161	22	865	285
Mei	1417	1553	1350	<5	1106	259
Juni	1593	1397	1330	<5	1114	243
Juli	1579	1977	1755	<10	1475	316
Augustus	1665	1826	1830	<5	1509	346
September	1520	1558	1920	<5	1510	435
Totaal	13720	14877	12806	2205	8490	2277

⁸ Dit is een optelsom van de machtiging tot voortgezet verblijf, voorlopige machtiging en voorwaardelijke machtiging.

⁹ Dit is een optelsom van de zorgmachtiging, zorgmachtiging aansluitend op een crisismaatregel, wijziging zorgmachtiging, zorgmachtiging aansluitend op een zorgmachtiging en zorgmachtiging op basis van een zelfbindingsverklaring.

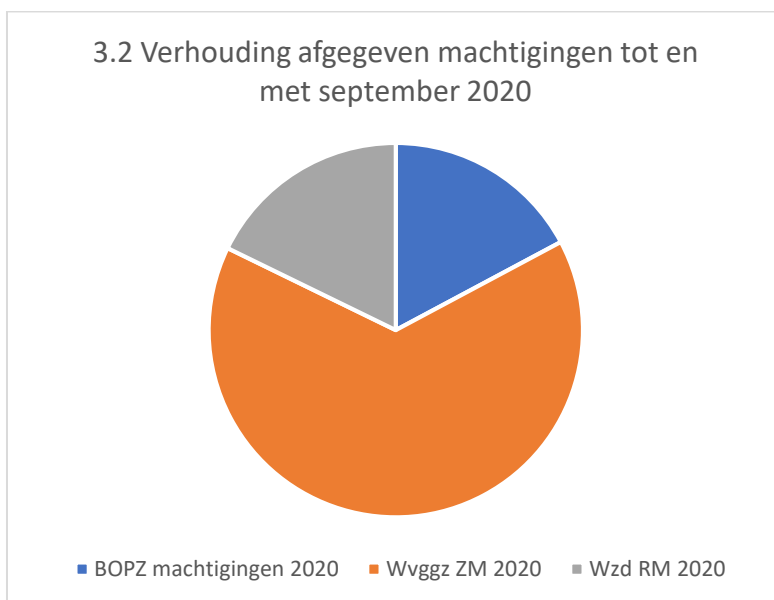
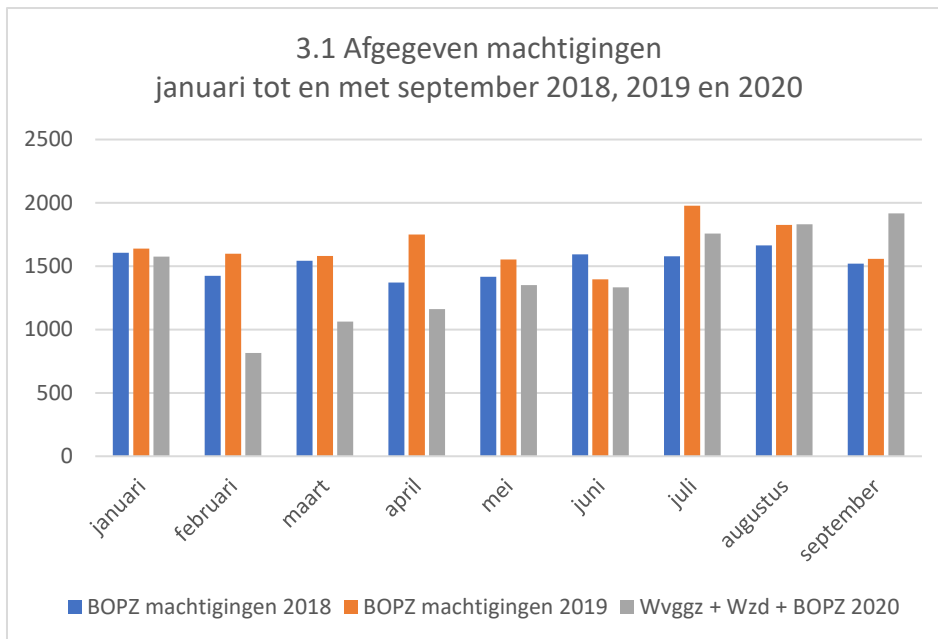
¹⁰ Gegevens zijn verkregen vanuit de Rechtspraak in oktober 2020.

¹¹ Aantallen van maanden mei tot en met september zijn afgerond op 5-tal

¹² Afgerond op 5-tal

¹³ Afgerond op 5-tal

¹⁴ Afgerond op 5-tal

Toelichting

Medio 2019 zijn er door ketenpartijen afspraken gemaakt om de overgang naar Wvggz geleidelijk te kunnen laten verlopen. In tabel 3.1 is te zien dat er in januari en februari nog een fors aantal machtigingen onder de BOPZ afgegeven zijn. Dit komt doordat er op grond van het overgangsrecht nog besluiten werden genomen over verzoeken voor een machtiging die vóór 1 januari 2020 waren ingediend.

Het totale aantal (in kolom 3) in februari ligt aanzienlijk lager dan afgelopen jaren. Dat is in lijn met de verwachting. De totale werklast voor de rechter zou na de eerste piek afnemen en onder het aantal van voorgaande jaren komen, omdat in december 2019 veel is behandeld. Als we kijken naar het totaal aantal beschikkingen (in kolom Wvggz, Wzd en BOPZ) zien we dat het aantal vanaf maart geleidelijk stijgt en in september uitkomt bóven de aantallen in september van voorgaande jaren. De aantallen in de voorgaande jaren kennen ook (onregelmatige) schommelingen tussen de maanden.

Vorbereiding Zorgmactiging

De officier van justitie ontvangt aanvragen voor de voorbereiding van zorgmactigingen. Vervolgens wordt het proces van de voorbereiding verder in gang gezet door verzoekschriften in voorbereiding te nemen en vervolgens in te dienen bij de rechter. De cijfermatige doorloop van de voorbereiding in de maanden januari tot en met september is zichtbaar in de onderstaande tabel. Verder wordt ook de verdeling weergegeven over de verschillende aanleidingen voor een aanvraag voor een verzoekschrift zorgmactiging (tabel 3.3) en de aanvragers (tabel 3.4) weergegeven.

In tabel 3.2 is weergegeven:

1. Het totaal aantal aanvragen ingediend bij de officier van justitie om een voorbereiding voor een zorgmactiging te starten, in kolom 1.
2. De aanvragen die de officier van justitie in behandeling heeft genomen wat ook inhoudt dat de voorbereiding voor een zorgmactiging is begonnen, in kolom 2.
3. Totaal aantal verzoekschriften dat ingediend is bij de rechter, in kolom 3.

Tabel 3.2 Vorbereiding verzoekschrift Zorgmactiging in 2020 ¹⁵

	1.Aanvragen voorbereiden verzoekschriften ZM ¹⁶	2.In voorbereiding genomen verzoekschriften ZM ¹⁷	3.Ingediende verzoekschriften ZM bij rechter
Januari	1090	263	160 ¹⁸
Februari	1504	841	659
Maart	1595	1375	1155
April	1635	1454	1201
Mei	1490	1388	1218
Juni	1634	1575	1301
Juli	1966	1890	1716
Augustus	1810	1801	1437
September	2154	2192 ¹⁹	1674
Totaal	14878	12768	10521

Toelichting

Het aanvraagproces begint met een aanvraag die wordt beoordeeld door de OvJ. De OvJ wijst een geneesheer-directeur aan en nadat deze betrokkene heeft geïnformeerd start een wettelijke termijn van 4 weken voor de officier om tot een besluit te komen of er voldaan is aan de wettelijke criteria voor verplichte zorg (en 6 weken als er sprake is van eigen plan van aanpak). Indien dit het geval is zal de OvJ het verzoekschrift onverwijld indienen bij de rechter. De rechter heeft 3 weken om een besluit te nemen. Deze termijnen zijn van belang om de bovenstaande aantallen goed te kunnen interpreteren.

¹⁵ Gegevens zijn verkregen vanuit het OM in oktober 2020.

¹⁶ Dit zijn de aantallen ontvangen aanvragen voor een voorbereiding van een verzoekschrift voor een zorgmactiging (ZM), wijziging van een ZM, een ZM aansluitend op een VCM, een ZM aansluitend op een ZM, ZM op basis van een zelfbindingsverklaring. Aantallen in maanden januari, maart en mei zijn afgerond op 5-tal.

¹⁷ Dit zijn de aantallen in behandeling genomen aanvragen voor een voorbereiding van een verzoekschrift voor een zorgmactiging (ZM), wijziging van een ZM, een ZM aansluitend op een VCM, een ZM aansluitend op een ZM, ZM op basis van een zelfbindingsverklaring.

¹⁸ Afgerond op 5-tal

¹⁹ Dit aantal is aangepast n.a.v. in november aangeleverde gegevens door het OM.

Voor de aantallen in tabel 3.2 onder kolom 1 zijn deze termijnen nog niet begonnen. De termijn van 4 weken start bij kolom 2. In januari kon logischerwijs pas een klein deel van de aanvragen in voorbereiding genomen worden gezien de opstart van de Wvggz en de termijnen. In de maanden daarna loopt het aantal op. Doordat een verbeteringslag over de cijfers heeft plaatsgevonden wijken de aantallen deels af van de eerste ketenmonitor.

In een beperkt aantal OM arrondissementen was vertraging ontstaan met het in voorbereiding nemen van ingediende aanvragen. Het OM heeft interventies gepleegd om deze achterstanden in te halen. Een inhaalslag is in de aantallen te zien, vooral in de maanden na juni loopt het aantal in voorbereiding genomen aanvragen op.

Het verschil tussen het aantal in voorbereiding genomen verzoekschriften door de officier van justitie en ingediende verzoeken bij de rechter is deels te verklaren door de tijd die de geneesheer directeur en de OvJ hebben om de voorbereiding af te ronden (maximaal 4 of 6 weken). Daarnaast wordt er voor een deel van de aanvragen geen verzoekschrift ingediend, omdat deze gedurende de voorbereiding worden beëindigd.

Tabel 3.3 Verdeling over aanleidingen voor aanvragen voor een verzoekschrift ZM ²¹

	1. Zorg-machtiging	2. Wijziging zorgmachtiging	3. Zorg-machtiging aansluitend op VCM	4. Zorgmachtiging o.b.v. zelfbindings-verklaring	5. Zorgmachtiging aansluitend op zorgmachtiging
Januari	1030	<5	57	0	0
Februari	1264	<5	233	<5	<5
Maart	1334	11	245	0	<5
April	1337	12	278	0	<10
Mei	1123	23	307	<5	34
Juni	1035	32	327	<5	239
Juli	917	39	384	<5	624
Augustus	763	23	312	<5	711
September	1002	29	300	<5	822
Totaal ²⁰	9805	175	2443	<15	2440

Toelichting

Er zijn verschillende aanleidingen om een aanvraag te doen voor de voorbereiding van een verzoekschrift tot een zorgmachtiging. De verdeling over de verschillende aanleidingen voor het aanvragen van de voorbereiding is te zien in tabel 3.3. Het grootste deel van de aanleidingen betreft een verzoekschrift voor een “reguliere” zorgmachtiging (kolom 1). Verder is te zien dat zorgmachtigingen aansluitend op een zorgmachtiging oplopen vanaf juli (kolom 5). Dit is verklaarbaar, een zorgmachtiging kent voor de eerste afgifte een geldigheidsduur van 6 maanden. Voor de verlenging wordt een zorgmachtiging aansluitend op een zorgmachtiging aangevraagd. Zorgmachtigingen met zelfbindingsverklaring blijven laag in omvang (kolom 4). Volgens de gegevens van het Openbaar Ministerie zijn er 115 zelfbindingsverklaringen geregistreerd.

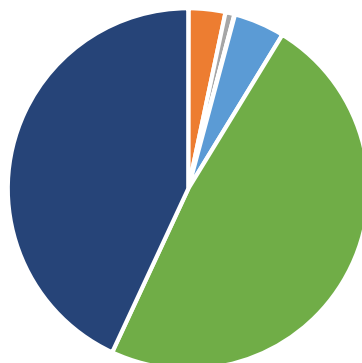
²⁰ Totalen voor wijziging zorgmachtiging en zorgmachtiging aansluitend op een zorgmachtiging zijn afrond op 5-tal.

²¹ Gegevens zijn verkregen vanuit het OM in oktober 2020.

Tabel 3.4 Aanvragers voor een voorbereiding van een verzoekschrift t.b.v. een zorgmachtiging ²²

	Januari	Februari	Maart	April	mei	juni	juli	augustus	september
Ambtenaar van de politie	<5	0	0	0	0	<5	<5	0	<5
Ambtshalve officier van justitie	140	118	23	38	47	39	40	25	18
Ambtshalve, sprake van WFZ	<5	18	25	11	12	12	11	15	12
Forensische zorgaanbieder	<5	<5	0	<5	<5	<5	<5	0	<5
College B&W	22	116	116	69	73	77	89	57	59
Geneesheer-directeur	527	685	728	809	706	779	950	879	1102
Persoon die op beroepsmatige wijze zorg verleent aan betrokkene	393	566	700	707	648	723	873	833	961
Totaal	1088	1504	1592	1635	1487	1634	1965	1809	2154

3.1 Ingediende aanvragen per aanvrager tot en met september 2020

- Ambtenaar van de politie
- Ambtshalve
- Ambtshalve, sprake van WFZ
- Forensische zorgaanbieder
- Het College B&W
- Geneesheer-directeur
- Persoon die op beroepsmatige wijze zorg verleent aan betrokkene

²² Gegevens zijn verkregen vanuit het OM in oktober 2020. De totalen zijn afgerond op 5-tallen.

Toelichting

In art. 5:3 Wvzgg staat benoemd wie een aanvraag voor de voorbereiding van een verzoekschrift kan indienen. In tabel 3.4 is te zien dat de aanvragen voor de voorbereiding van een verzoekschrift vooral vanuit de GGZ worden ingediend (een geneesheer-directeur of een persoon die op beroepsmatige wijze zorg verleent). Dit is in lijn met de verwachtingen.

Aanvragen door het College van B&W: het Verkennend onderzoek

Nieuw ten opzichte van de BOPZ is dat burgers een melding kunnen doen over personen voor wie de noodzaak tot (mogelijk verplichte) geestelijke gezondheidszorg zou moeten worden onderzocht. Hiervoor start de gemeente een verkennend onderzoek. In tabel 3.5 is het aantal meldingen weergegeven van burgers over personen voor wie de noodzaak tot (mogelijk verplichte) geestelijke gezondheidszorg zou moeten worden onderzocht. In tabel 3.6 is het totaal aantal verkennend onderzoeken te zien dat gestart is. In de tabel wordt ook de status van de onderzoeken weergegeven.

De bron van het aantal meldingen en verkennend onderzoeken voor deze ketenmonitor is een systeem dat door een groot deel van de gemeenten wordt gebruikt. Doordat niet alle gemeenten dit systeem gebruiken is het aantal meldingen zoals weergegeven in tabel 3.5 niet volledig, maar geeft dit een globaal beeld.

Tabel 3.5 Meldingen bij gemeenten ²³

	Meldingen bij gemeenten	Waarvan melders met doorzettingsmacht zoals bedoeld in 5:2 lid 5
januari – september 2020	1306	326

Tabel 3.6 Verkennend onderzoek ²⁵

	Totaal Verkennend onderzoek	Nog lopend	Afgedaan	Negatief	Negatief, maar toch doorgezet	Positief
januari – september 2020	1285 ²⁴	19	354	269	<10	634

Toelichting

Uit de 1306 meldingen is circa 1285 maal een verkennend onderzoek gestart. Tijdens het verkennend onderzoek kan bijvoorbeeld blijken dat de betrokkene (toch) open staat voor vrijwillige zorgverlening. Het verkennend onderzoek wordt dan voortijdig beëindigd, wat wordt geregistreerd onder 'afgedaan'. Een verkennend onderzoek is erop gericht om helder te krijgen of verplichte ggz nodig, of, anders gezegd, of er nog mogelijkheden bestaan om dat te voorkomen. Verkennend

²³ Gegevens zijn verkregen vanuit VNG. Kanttekening hierbij is dat enkele gemeenten bezwaar hebben gemaakt tegen aanlevering van gegevens. Deze zijn daarom niet meegenomen in de hierboven vermelde aantallen. De niet opgenomen gemeenten vormen echter een klein deel, waardoor de vermelde gegevens wel als afspiegeling van de trend gezien kunnen worden.

²⁴ Afgerond op 5tal

²⁵ Zie voetnoot 15

onderzoeken die resulteren in ‘negatief’ kunnen dus een vervolg krijgen in het vrijwillige zorgkader. Bijna de helft van de verkennend onderzoeken heeft geleid tot een aanvraag voor voorbereiding van een zorgmachtiging bij de officier van justitie (te zien onder “positief”).

Zorgmachtigingen onder de Wet forensische zorg

Onderstaande tabel geeft het aantal afgegeven Wvvgz-zorgmachtigingen onder artikel 2.3 Wfz weer.

Tabel 3.7 Afgegeven zorgmachtigingen onder Wfz ²⁷

	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	totaal
Ambtshalve zorgmachtiging 2.3 Wfz door de rechter en OvJ	0	0	<5	<10	14	19	11	10	10	75 ²⁶

Toelichting

In tabel 3.7 is het aantal afgegeven zorgmachtigingen te zien via artikel 2:3 Wfz, dat ambtshalve op verzoek van de officier van justitie en de rechter is voorbereid.

Eigen plan van aanpak²⁸

Bij de start van een voorbereiding voor een zorgmachtiging kan de betrokkene kenbaar maken een eigen plan van aanpak op te willen stellen. Zodra de GD hiermee instemt wordt de procedure voor de voorbereiding door de officier van justitie geschorst.

In tabel 3.8 is weergegeven:

1. Aantal voorbereidingen zorgmachtiging die zijn geschorst door de officier van justitie om een eigen plan van aanpak op te stellen, in kolom 1.
2. Aantal hervattingen van de voorbereiding zorgmachtiging en alsnog indienen van een verzoekschrift, in kolom 2.
3. Aantal beëindigingen van voorbereiding zorgmachtiging wegens een eigen plan van aanpak, in kolom 3.

Het verschil tussen aantallen hervat en beëindigd (ca. 90) is het aantal lopende schorsingen waar nog geen resultaat van bekend is.

²⁶ Aantal is afgerond op 5-tal

²⁷ Gegevens zijn verkregen vanuit de Rechtspraak in oktober 2020

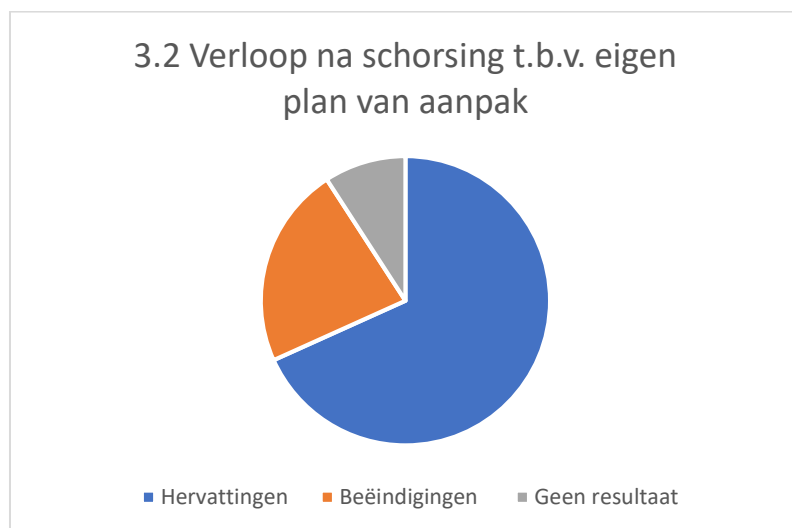
²⁸ Gegevens zijn verkregen vanuit de het OM in oktober 2020

Tabel 3.8 Eigen plan van aanpak

	1.Schorsingen voorbereiding n.a.v. opstellen eigen plan van aanpak	2.Voorbereiding hervat en verzoekschrift als nog ingediend	3.Voorbereiding zorgmachtiging beëindigd op basis van eigen plan van aanpak
Januari	34	22	12
Februari	109	79	29
Maart	129	93	35
April	131	94	36
mei	113	91	22
Juni	129	92	34
Juli	153	109	38
Augustus	89	64	11
September	98	27	<10
Totaal	985	671	225 ²⁹

Toelichting

In tabel 3.8 is te zien dat van januari tot september 985 keer de voorbereiding van een zorgmachtiging geschorst is omdat de betrokkene heeft gepoogd een eigen plan van aanpak op te stellen. Na deze 985 schorsingen zijn er 225 voorbereidingen beëindigd wat ook inhoudt dat het eigen plan van aanpak er toe heeft geleid dat er géén zorgmachtiging is opgesteld (en van 90 is de uitslag nog onbekend/loopt nog).

²⁹ Het aantal is afgerond op 5-tal.

4. Inzet Patiëntenvertrouwenspersoon

De betrokkene heeft in het proces van de Wvggz de mogelijkheid om zich te laten ondersteunen door een patiëntenvertrouwenspersoon. Dit kan bijvoorbeeld bij het opstellen van een zorgplan of zorgkaart of bij een klacht of vraag over het proces. De geneesheerdirecteur en de burgemeester moeten in het proces van respectievelijk de zorgmachtiging en de crisismaatregel de betrokkene vragen of diens persoonsgegevens doorgestuurd mogen worden naar een patiëntenvertrouwenspersoon zodat deze contact kan opnemen, en indien gewenst ondersteuning kan leveren.

In tabel 4.1 is weergegeven:

1. Het aantal maal dat persoonsgegevens zijn doorgestuurd naar de Stichting PVP door de geneesheerdirecteur (GD) en burgemeester (BM).
2. Het aantal maal dat er door een patiëntenvertrouwenspersoon ondersteuning is geleverd bij de voorbereiding op een zorgmachtiging

Tabel 4.1 Inzet PVP ³⁰

	Gegevens doorgestuurd door GD (aantal personen)	Gegevens doorgestuurd door BM (aantal personen)	PVP inzet bij voorbereiding zorgmachtiging (aantal dossiers) *
Januari	50	227	55
februari	99	183	142
maart	105	227	148
april	109	194	157
mei	85	210	151
juni	107	233	131
Juli	129	227	141
augustus	102	230	118
september	131	183	111
totaal	917	1914	1154

* Stichting PVP telt het aantal keren dat ondersteuning is gegeven. Hierbij kan één persoon meerdere keren zijn ondersteund.

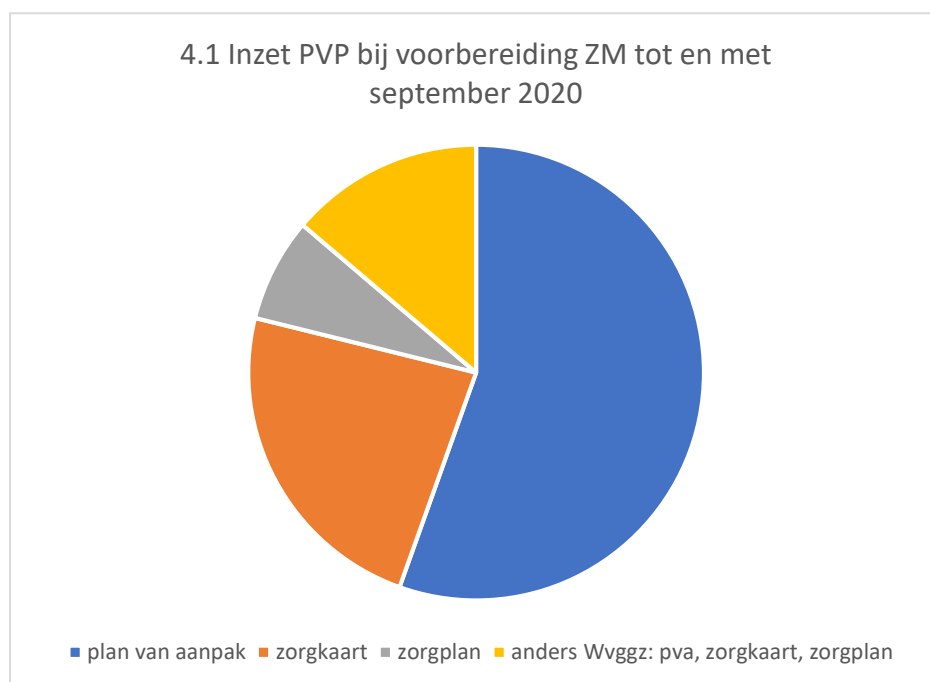
³⁰ Gegevens zijn in oktober 2020 verkregen vanuit StPVP.

Tabel 4.2 Inzet PVP bij voorbereiding ZM³¹

Activiteiten	Aantal dossiers
plan van aanpak	640
zorgkaart: BIJSTAND bij opstellen/aanpassen/evaluatie	148
zorgkaart: vraag/klacht	122
zorgplan: BIJSTAND bij opstellen/aanpassen/evaluatie	33
zorgplan: vraag/klacht	52
anders Wvvgz: pva, zorgkaart, zorgplan	159
Totaal	1154

In tabel 4.2 is weergegeven:

1. In totaal is er ondersteuning geleverd bij 1154 dossiers onderverdeeld in verschillende onderwerpen. Deze ondersteuning is nog onderverdeeld in vraag of klacht en bijstand. Hierbij kan één persoon meerdere keren zijn ondersteund. De ondersteuning is geleverd aan 1015 betrokkenen.
2. De onderdelen waarin 'bijstand' wordt genoemd gaat om daadwerkelijke bijstand bij een zorgkaart of zorgplan, alle overige onderdelen gaan om een vraag of klacht over het onderwerp. Dus bij plan van aanpak gaat het niet om bijstand bij het opstellen van een plan van aanpak maar om de inzet bij vragen of klachten over een plan van aanpak.

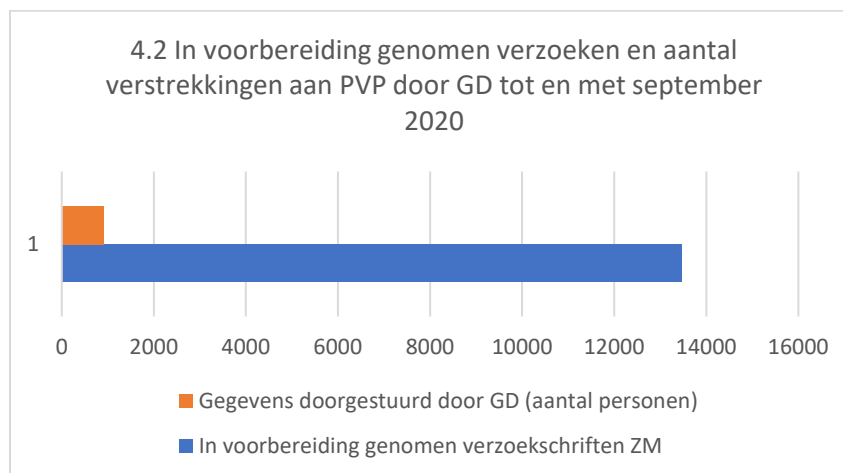
³¹ Gegevens zijn in oktober 2020 verkregen vanuit StPVP.

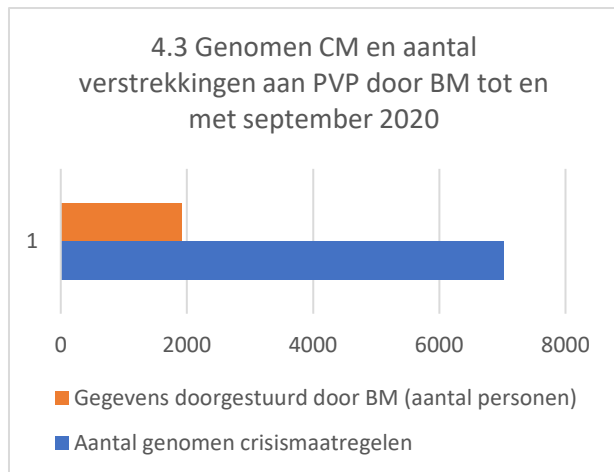
Toelichting

In tabel 4.3 zijn de beschikbare gegevens naast elkaar gezet om de verhouding tussen de inzet van de PVP in het proces voor een zorgmachtiging en een crisismaatregel zichtbaar te maken.

Tabel 4.3 Procentuele verhoudingen inzet PVP bij ZM en CM

	In voorbereiding genomen verzoekschriften ZM	Gegevens doorgestuurd door GD (aantal personen)	% verhouding	Aantal genomen crisismaatregelen	Gegevens doorgestuurd door BM (aantal personen)	% verhouding
Januari	263	50	19%	723	227	31%
Februari	841	99	12%	649	183	28%
Maart	1375	105	8%	777	227	29%
April	1454	109	8%	796	194	24%
Mei	1388	85	6%	800	210	26%
Juni	1575	107	7%	880	233	27%
Juli	1890	129	7%	856	227	27%
Augustus	1801	102	6%	801	230	29%
September	2192	131	6%	739	183	25%
Totaal	12768	917	7%	7021	1914	30%

5. Inzet Familievertrouwenspersoon

De familievertrouwenspersoon heeft tot taak om, op verzoek van de voor de continuïteit van zorg relevante familie en naasten van een persoon met een psychische stoornis, voor wie een verzoek voor een zorgmachtiging wordt voorbereid of aan wie verplichte zorg wordt verleend door een zorgaanbieder, deze:

- te informeren
- te adviseren
- te ondersteunen
- bijstand te verlenen bij een klachtprocedure
- tekortkomingen in de structuur en de uitvoering van de zorg, voor zover deze afbreuk doen aan de rechten van de betrokkene, te signaleren en aan de inspectie te melden
- te bemiddelen tussen de familie en naasten, de zorgaanbieder, de geneesheer-directeur en de zorgverantwoordelijke en betrokkene

Tabel 5.1 Aantal casussen ten aanzien van verplichte zorg in behandeling bij de LSFvp ³²

	Bopz	VCM	VZM	CM	ZM
Januari-maart	74	37	11	43	18
April-juni	69	40	41	61	50
Juli-sept	67	27	37	66	71
Totaal	210	104	89	170	139

Toelichting

De familievertrouwenspersonen hebben in totaal 2214 casussen behandeld tot en met september. Iedere casus kan uit meerdere hulpvragen bestaan en kan starten met vrijwillige zorg en sluiten met verplichte zorg en omgekeerd. Meerdere hulpvragen staan in de rapportage maar worden niet als extra geteld. De 2214 casussen zijn dus 2214 hulpvragers, naasten.

³² Gegevens zijn in oktober 2020 verkregen vanuit LSFvp.

Van de 2214 casussen zijn er 643 genoteerd onder de Bopz en Wvvgz. De overige 1580 betreft vrijwillige zorg, onbekend en niet in zorg. De ervaring van LSFvp is dat het niet vanzelfsprekend is dat naasten ondersteuning zoeken, en dat het nodig is dat hierop wordt gewezen. Als de naaste wordt gewezen op LSFvp is de betrokkene meestal al verder het proces. Het relatief lage aantal waar ondersteuning is geleverd onder de Wvvgz bevestigt dit ook. Hiervoor onderneemt de LSFvp actie richting zorgaanbieders en meldpunten van gemeenten.

In 2021 gaat de LSFvp rapporteren in een aangepast systeem. Dit geeft een verbeterslag in de duiding en monitoring, bijvoorbeeld of het om ambulante of klinische zorg gaat en of er ondersteuning wordt geboden bij een eigen plan van aanpak, zorgkaart of zorgplan. In het nieuwe systeem wordt ook het aantal nieuw gestarte casussen geteld, terwijl nu alle lopende casussen (elke maand) worden geteld.